

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K., za pol leta 12 K., za četrt leta 6 K. in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilno političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 7. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Brez naslova.

Po vsem tem, kar čitamo dan na dan po raznih evr. listih okolo in okolo naše domovine, bi bilo sedeti, daje že vse pripravljeno na naskok na isto! Kar se piše v raznih evropskih jezikih o državi Avstro-Ogrski, mora vzbujati utis, da oni, ki reflektirajo na to, da razdele med seboj — medvedovo kožo, čakajo na nič drugega več, nego da se vzdignejo Madžari z revolucijo proti svoji veliki — dobrotnici!

Na raznih »kongresih« v Vidmu so Italijani govorili tako, kakor da imajo že vse določeno! In to ne samo glede vprašanja: kako? ampak tudi — kedsj da zavzamejo lepo naše Primorje s Tirolom in Dalmacijo skupaj!

O Nemcih ne treba niti govoriti. Oni so že trasirali svojo cesto — na Vzhok. Tri besedice so, ki ozančujejo program Velikonečije za bližnjo in daljno bodočnost: Drang nach Osten — teženje na Vzhok! Že so zasajeni koli, ki zaznamujejo nemško pot na Vzhok in do — o tem so uverjeni — svetovnega gospodstva nemške rase, političnega in gospodarskega. A do tega cilja vodi pot — preko naših tal, avstro-ogrskih v obče in jugoslovanskih še posebe. Kdor ne vidi tega, je slepec, pa naj je že slepec hoté ali nehoté! Slepi narodi pa nimajo bodočnosti! Le kdor odpira oči čim bolj na široko, ta vidi, kod treba hoditi, čemu izogibati se in — kaj in koga zavračati! Zato je — ni za Slovane v tej monarhiji druge rešitve, nego da odpro oči čim bolj na široko, da jih drže neprestano tako odprte in da gledajo, gledajo, hitro gledajo! Le pogumno, o Slovani, s pogledom nevarnosti v obraz, in kvišku roko, ki bo varovala, česar nam bo trebalo, in odvrčala sovražno roko!

Na tem ni nikakega dvoma, da stoji v velikonečjskem programu, da si vzamejo vsaj Češko, Moravsko, obe Avstrijski, Štajersko, Koroško, Kranjsko in — Trst, sploh vse pokrajine, ki so ob veliki cesti na Vzhok. — Morda mislijo poseči tudi bolj daleč od te ceste na vztočno stran! Čemu se eden berlinskih cesarskih princsev — kakor so javljali te dni razni listi — uči m a d j a r s k i ?!

Tako torej: od ene strani Italijani od druge Nemci, sami — zaveznički! Saj bi se človek smejal njim, ki si izbirajo take za-

veznike, ako bi ne bila vsa ta stvar tako usodno resna tudi za nas!!

Kedaj se je še zavezništvo postavljalo na take podlage? Tu vidimo absurdnost na nje višku. Oni, ki bi morali braniti to »zavezništvo« v slučaju, da bi bila napadena po kaki tuji državi — oni isti delajo neprestano račune in se pripravljajo, da postanejo — nje dediči, ali pa tudi izvršitelji likvidacije. — Trozveza je morda najkrvavejša ironija, kolikor jih beleži zgodovina držav!

Nje proslavitelji jo proslavljajo sicer, češ, da le njej se ima Evropa zahvaliti na trajnem miru! Da mir je to, da — mir!

Ali drag mir je to, mir v orožju, ki stane milijarde ljudskega premoženja in ruši blagostanje narodov. Al ni to še najhujša strau tega miru, da si je dovolj huda; še huje je, da je to mir, katerega potrebujejo oni tam gori v Berlinu, ker se jim zdi, da niso še dovolj pripravljene in za krvavi ples, ki ga hočejo vprizoriti v izvršenje svojih velikih načrtov v svetovnem stilu in ki naj pretresa in pretrese njihovo — zavezništvo! Zavezništvo bajne za vzdrževanje miru! Mir je torej to, ki pripravlja — boj!

Saj bi se človeku zdelo neverjetno, ako bi ne bile — res, dejstvo, ki je moramo prijemati z rokami. Da, neverjetno bi se moralo zdeti, izključeno bi moralo biti tako zavezništvo, ako je res, da je zgodovina učiteljica narodov! Koliko žalostnih skušenj že beleži zgodovina, ki jih je imela naša monarhija se svojima — zaveznicama! Nevestola, zavratnost in izdajstvo se vlečejo kakor rudeča nit po vsej zgodovini razmerja med Avstro-Ogrsko in sedanjima njenima zaveznicama od časov — da ne sežemo predaleč nazaj — Marije Terezije pa do današnjega dne!

Mnogo viharjev je bilo v tej dobi in čisto je pokalilo in škripalo — v državnem tramovju, da si morali misliti: sedaj pa sedaj se sesuje vse skupaj. V vseh teh viharjih, v vseh teh viharih časa bil je eden, ki je stal kakor hrast.

Avstrijski Slovani, najzvestejši, podanik! A ne le dobrega podanika je imela do sedaj naša država v Slovane: tudi najboljšega zaveznika bi lahko imela v Slovane! Dejstvo je to, ki je popirja vsa zgodovina, da edina mogočna država na svetu, katera nima razloga za to in ki tudi faktično ne želi pogina naši monarhiji, je Rusija. Slovanski voditelji neprestano opzarrjajo merodavne kroge, da le

tesno sporazumljenje z Rusijo — pa ne samo ozirom na balkansko vprašanje, ampak na sploh, ozirom na vse dogodke v veliki evr. politiki — bi dajalo jamstvo za bodočnost naše države in obrambo pred poblepnimi drugimi nje sosedi in (žalibog) — »zaveznički«!

Toda dunajski vodilni krogi so gluhi za vse te pametne opomine; oni se boje Rusije, oziroma tistega namišljenega političnega rusofilstva. Zato pa smo srečno prišli danes do tja, da se že tuje države pogajajo za našo kožo, kakor da so tla, na katerih bivamo mi, kaka do sedaj nerazkrita zemlja, ki nima gospodarja in katere se more polastiti, kdor je krepkejši rok in hitrejših nog!

Mi vemo dobro, da se juho navadno ne je tako vroče, kakor se jo je skuhalo, ali vsako zlo postaja nevarno, če mu puščamo, da raste in se razvija!

Rusija je že opetovano in na manifestanten način izjavila, da ona si ne želi in tudi ne potrebuje niti pedi avstrijskih zemlji. Slovanski veleum, veliki sin naroda češkega, Fran Palacky, je šel še dalje — on je avktor tistega slovitega izreka: ako bi Avstrije ne bilo, bi jo morali ustvariti! — Naša monarhija je v sreči Evrope. — Zbok tega njenega zemljepienega položaja, in radi nje položaja v etnografskem pogledu — ker je točka, kjer se zadevljajo eden ob drugega trije narodni svetovi — Slovanstvo, Germanstvo in Latinstvo — se povdarja potreba nje obstanka za vzdržanje ravnotežja v Evropi.

Ali v zvezi tem notoričnim dejstvom avstrijski Slovani vendar ne morejo najti milosti v tej državi, za katero so žrtvovali že toliko svoje srčne krvi in katero bi hoteli ohraniti. Nemški birokratizem, ki je gospodar v Avstriji, ta je gluh in slep za vsa zgodovinska dejstva, za vsa pouke, ki jih daje zgodovina. Slovani so mu omazili in — zgodovina beleži njihove nešrečne čine in žrtve za to državo, narod naš pa mora beležiti krivico za krivico, ki jo trpi v tej državi...!

Ali enega vendar ne zmore vsa mržnja vseh zagriženih birokratov! Ona more ovirati marsikaj, ali tega ne more preprečiti — rasti in razvoja Slovanstva. Ta razvoj raste in gotovo doraste do velikega činitelja v svetovni politiki. In vsopredno in razmerno s tem razvojem skupnosti se razvija tudi v posamičnih delih in vejah Slovanstva zavest, da so vse le deli skupnosti — deli velikega činitelja! Mari hočejo avstrijski birokratje

prezirati tudi navstajanje tega činitelja? Potem pa naj si zapomnijo, da se slepota vsikdar množuje, nad — slepeem, ne glede na to, da-li je slep hoté ali nehoté! Quos Deus perdat vult, demontat!

Mi Slovani pa ne bodimo slepei, ampak glejmo, da bomo čuvali svojo korist!

Postojanka na Cetinji.

(Zvršetek.)

Mantegazza izvaja dalje, da si v tem momentu prav lahko razlagamo rezerviranost kneza Nikole, v vseh teh vprašanjih. Njegovo vedenje precej časa sem izgleda navidezno, kakor bi Črnagora bila opustila svojo nekdanjo agilnost, katera je vedno in povsodi vplivala, čim je sililo na dnevni red kako deljenje Turčije.

Jaz igram mrtveca — je rekel knez Mantegazu. — S to malo frazo je knez indirektno omenil svoj sedanji program. Toliko več pa so omenjene besede prepričale Mantegazza o nekem višem pomenu, ker je knez iste izgovoril z neko posebno gesto, kakor bi hotel reči: V tem trenutku ni nikakega drugega posla. Knez je dodal še: »Mi smo tu vedno pripravljene in čakamo! Minolo je več desetletij, od kar sem, vidé tlačene naše brate, napovedal Turčiji vojno. Tedaj sem igral vse za vse. Ni se smeti namreč udajati krivemu mnenju: Turki so še vedno izvrstni vojaki. Boj žnjimi je grozen, osobito, ako jih goni verski fanatizem. — Jaz sem okusil to mnogokrat; zato vem, kako je!«

Knez in Mantegazza sta govorila še marsikaj, osobito pa o sedanjem neznozem stanju v Makedoniji in o možnosti vojne med Turško in Bolgarijo. Na Cetinju so gotovi, da za sedaj se ohrani mir na Balkanu. Prepričani pa so tudi, da se pripravljajo grozne stvari, ki nastopijo na Balkanu v najkrajšem času in na katerih bo morala sodelovati tudi Črnagora. Čaka se samo na znamenje, ki je da Rusija, katera (po mnenju Črnogorcev) ne bo mogla ostati pasivna še dalje.

Res, da je Črnagora v zadnjih letih doživela mnogo bridkih razočaranj. Do leta 1895. se je mislilo za gotovo, da Rusija reši Črnogoro neznoznega stanja, v katero je bila porinjena po berlinskem kongresu, toda ve-

dnevom boji, da bi se njegovi živali strgal nagobnik. Če bi me Viktor ne mislil več spoštovati, potem bi si ne upala prevdarjati, kaj se lahko zgodi; kajti on je silovit, poln samoljubja, posebno pa zelo nečimuren. On ni toliko duhovit, da bi mogel ob tako nežni stvari, ko prihajajo v poštev njegove slabe navade, skleniti kaj pametnega! On je slabotnega značaja, in bi me morda danes umoril, da umrje jutri sam od tugovanja. Vendar se, žalibog, ni treba bati takega smrtnega slučaja...«

Navstal je hip molčanja, v katerem ste zasukali prijateljici misli na tajni vzrok tega položaja.

»Meni se je skazovala pokorsčina na jako krut način«, je pričela Julija z nova, ozriš se na Lujizo sporazumno.

»Ob vsem tem pa mu nisem prepovedala pisati mi. Ah, on je bil na-me pozabil, in imel je prav. Prehudo bi bilo, da bi zadel njega ista usoda! Ali ni že moje dovolj? Mi-li verjameš, moja draga, da sem čitala angleške časnike v upanju, da vidim tiskano njegovo ime? In glej, še zdaj ga ni v zbornici lordov.«

»Ti govoriš torej angleški?«

»Ali ti nisem že povedala? Saj sem se učila.«

»Uboga moja«, je vskliknila Lujiza, prijemši Julijino roko, »kako vendar moreš še živeti?« (Pride še.)

PODLISTEK.

25

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.
Poslovenil K. Z.

I. Prvi grehi.

Minoli ste dve leti, v katerih sta živela gospod in gospa d'Aiglemont kakor visoka gospoda, hodila svojo pot ter se srečavala pogosteje v salonih, nego doma; elegantna ločitev je bila to, s katero se končujejo mnogi zakoni visocih krogov. Necega večera sta se sešla soproga v svojem salonu po jako nenavadnem slučju. Gospa d'Aiglemont je bila povabila jedno svojih prijateljic k dineju; general, ki je vedno obedoval v mestu, je bil ostal doma.

»Gotovo ste jako srečni, gospa markiza«, je rekel gospod d'Aiglemont, polčivši na mizo taso, iz katere je bil pil kavo. Marki je pogledal gospo de Wimphen na pol sko-doželjno in na pol razdraženo, ter dostavil: »S svojim prvim lovecem se podam na velik lov. Najmanje teden dnij boste popolnoma ndova, kar si, po mojih mislih, tudi želite...«

»Viljelm«, je rekel svojemu došlemu slugi, da odnese posode, »pustite zapreči!«

Gospa de Wimphen je bila ona Lujiza, kateri je bila hotela gospa d'Aiglemont na-

svetovati celibat. Dami sta se pogledali sporazumno, dokaz, da je bila našla Julija v svoji prijateljici zaupnico svojim mukam, zanesljivo in ljubeznjivo zaupnico; gospa de Wimphen je bila zelo srečna v svojem zakonu. Ker sta živeli obe v nasprotnih položjih, je morda sreča jedne z njeno udanostjo dajala nadomestilo za nesrečo druge. V takem slučaju ustvarja nejednakost usod skoro vsikdar močno prijateljsko vez.

»Je li sedaj lovski čas?« je vprašala Julija, pogledavši brezbrizno soproga.

Bilo je že proti koncu meseca marca.

»Gospa, prvi lovec kadar in kjer hoče; nu, pojdem v kraljevi gozd na divje mrjasec.«

»Pazite, da se vam ne pripeti kaka nezgoda!«

»Nesreča prihaja vsikdar nepričakovano«, je odgovoril smehljaje.

»Voz za gospoda je pripravljen«, je naznanil Viljelm.

Vzdignivši se, je general gospej de Wimphen poljubil roko in rekel, obrnjen proti Juliji, s prosečim glasom:

»In če padem kakor žrtva mrjaseca!«

»Kaj naj pomenja to?« je vprašala gospa de Wimphen.

»Idite, idite«, je rekla Viktorju gospa d'Aiglemont. Potem se je nasmehnila Lujizi, kakor bi hotela reči: »Boš že videla.«

Ko se je soproj približal Juliji, da bi

jo poljubil, mu je ona ponudila tilnik; a sklonila se je, da je zdrasel poljub po naši nje pelerine.

»Pred Bogom mi boste pričali«, je rekel marki obrnivši se k gospej de Wimphen, »da mi treba fermans, če hočem doseči to lahko milost. Evo Vam, kako moja soproga umeva ljubezen! Tako daleč me je spravila, ne vem po kaki zvijači. Dobro zabavo!«

In odstranil se je.

»Tvoj mož je pa res zelo dober«, je vskliknila Lujiza, ko sta bili dami sami. »On te ljubi.«

»O, ne dodaj tem zadnjim besedam nobenega zloga več. Ime, katero nosim, me navdaja s strahom.«

»Da, toda Viktor ti je pokoren v vsem«, je rekla Lujiza.

»Njegova pokorsčina«, je odvrnila Julija, »izvira deloma iz velicega spoštovanja, ki sem mu je vcepila. Jaz sem po zakonih jako čednostna žena; delam mu hišo prijetno, ne menim se za njegove ljubezenske spletke ter ne zahtevam deleža od njegovega premoženja; svoje dohodke lahko zapravlja, kakor se mu ljubi; moja skrb je le, da mu ohranim glavnico nedotaknjeno. Za to ceno imam mir. On si ne razlaga mojega življenja, ali si ga vsaj noče razlagati. Toda, če tako vodim svojega moža, se to vendar ne godi, ne da bi se bala izbruha njegovega značaja. Godi se mi kakor medvedarju, ki se dan za

likanski drugi interesi so Rusijo zadržali, da se ni mogla brigati za nesrečne balkanske narode. Na Črnigori je vse prepričano, da Rusija stori gotovo svojo dolžnost, kakor hitro bo primeren čas za to.

Knez, ki je gotovo tudi že v prejšnjih časih doživel mnogo razočaranj, se sedaj, ko vidi, da se še ne bliža rešenja dan, tolaži z zaupanjem v božjo previdnost. Prepričan je, da doživi še — velikih dogodkov!

Politični pregled.

V Trstu, 9. oktobra 1903.

Iz deželnih zborov. Razprava, ki se je vršila včeraj v deželnem zboru nižavstrijске m, je bila zanimiva tudi za naše kraje. Razpravljali so namreč o predlogu odseka za deželno kulturo, s katerim se pozivlja vlada, naj ob obnovljenju carinarskega tarifa z vso energijo dela na to, da bodo nize avstrijski vinogradniki po primernem carinarskem tarifu zavarovani proti uvažanju italijanskih vin. Poročevalo Rekendorfer je slikal žalostno položnje vinogradništva in je dokazoval nujno potrebo, da se isto vzame v varstvo ne le pred italijansko, ampak tudi pred ogrsko in francosko konkurenco. Posl. Kühsehelm je zahteval, naj se na italijanska vina zopet uvede stara carina 20 goldinarjev v zlatu. Vsi govorniki so dokazovali škodljivost vinske klavzule v pogodbi s Italijo in so pozivali vlado, naj ugodi splošni želji s tem, da se ta klavzula odpravi. Gori omenjeni predlog je bil vsprejet. Istotako je vsprejel deželni zbor predlog odseka za deželno kulturo, s katerim se vlada nujno pozivlja, naj predloži zakon proti prirejanju umetnega in na-pol-vins. Dalje je bil vsprejet predlog upravnega odseka, da se katoliški duhovniki, ki so v deželnih službah (izvzeti so oni, ki so nameščeni na deželnih šolah) uvrste med nize-avstrijske deželne oblasti, in da je ustvariti poseben status za to vrsto deželnih uslužbencev.

Tudi včerajšnja debata v deželnem zboru češke m je bila zanimiva specijalno za nas Tržačane z ozirom na naš mestni oziroma deželnozbornski volilni red. Razpravljali so o poročilu odseka za spremembo občinskega volilnega reda. Komisija predlaga, naj se častni občani in meščani (v zmislu naših takozvanih »cittadinov«) izključijo od volilne pravice. Nemški govorniki so se najodločneje upirali temu. Zekaj — tega ne treba praviti. Kdo ne ve, kako izborna služba na tržaških volitvah takozvani »cittadini« slavni naši gospodovalni stranki, ki ž njih pomočjo »dela« volitve, da je kar veselje — pa ne za interese mesta, ampak za gospodovalno stranko! V črno je za del poslanec dr. Herold, ki je povdarjal v svoji polemiki proti nemškimi govornikom, da se s častnimi občani in takozvanimi meščani uganjajo največe sleparije. Predlog komisije je bil vsprejet.

Slednjič naj zabeležimo še predlog, ki je poučen za sedanjo taktiko čeških Nemcev in njihovo krčevito prizadevanje, da bi tam gori ustvarili posebno nemško provinco. Mej dolžimi spisi včerajšnje seje je namreč predlog, da se za oae dela praške nadškofije, kjer bivajo Nemci, ustanovi posebna nemška škofija s sedežem v zasnem velikonemškem Hebu. Povdariti pa treba, da so se to agitacije za razdeljenje škofije polastili posebno izvestni nemški duhovniki z namestnim škofom drom Frindem na čelu. S tem hočejo doseči dvojno. Računajo, da se gibanje »proč od Rima« med Nemci ublaži in da polagoma poteka; in nadejajo se, da bo s tem ustrezno tudi osebni ambiciji tega ali onega. Kar se tiče prve nade, se dotičniki nadejajo zastoj. Toliko (Schönererjeva kolikor Wolfova glasila — torej glasila obeh struj, hi nositi in povspejati gibanje »proč od Rima« — se le rajajo temu prizadevanju in obsipljejo z zasmehovnimi one, ki se trudijo! Kar pa se dostaje druge nade, tudi pride razočaranje, ker mnogokateri bo pričakoval, ali malo bo izvoljenih...!

Kriza na Ogrskem. Takoj po avdi-jenci, v kateri je bil Khuen prisiljen v izjavo, da je ponesrečil popolnoma in da se mora torej staviti iz vsake kombinacije, je bil pozvan bivši ministerski predsednik Szell pred cesarja. V Budimpešti so oživele nade, ker vso pozornost so jeli zopet obračati ravno na gospoda Szella. Od njega morejo — tako so menili — pričakovati, da srečno razmota zamotani položaj po tistem pregovoru: da bo volk sit in ova vendar cela. To je: da se odpravi konflikt s króno in da bodo zadovoljeni gospodje Barabas, Košut in kakor se že

zovejo vsi tisti proroki madjarske veličine v Evropi.

Gospod Szell je prišel na Dunaj. Dolga, izredno dolga je bila njegova avdienca pred cesarjem. V Budimpešti pa so pričakovali v največem razburjenju, da jim pride z Dunaja vest, da je Szellu poverjena sestava novega ministerstva. Zastoj so pričakovali. Szell se je povrnil v Budimpešto, ali ne kakor disignirani ministerski predsednik. On noče, absolutno noče, kakor noče nikdo drugi, ki moralno kaj tehta na Ogrskem. Nekateri govore o grofa Andrassyju: toda jako je dvomiti, da res pride do te kombinacije, ker ta mož bi težko vspal. Je sicer Madjar notri do mozga, ali Barabasu in družbi se bo zdel bržkone še »preavstrijski«.

Ko smo nedavno temu črtali svoje mnenje o tej krizi, smo menili, da je to najbolj vzemirljivo znamenje za Madjare same, ker ga ni med njimi enega veljavnega moža, ki bi hotel v kritičnih časih žrtvovati svojo osebo — ker torej veliki dogodki niso našli velikih mož med Madjari!

Dogodki potrjujejo to mnenje. Nikdo noče, ker se vsakdo boji, da bi se izrazil. Niti Szell noče, ki bi vendar v trenutku še najbolj ugaljal večini in opoziciji. Utegnejo torej prav imeti oni, ki menijo, da se bo kriza še vlekla dalje.

Nemiri v Szegedinu. O izgredih v Szegedinu, o katerih smo poročali v včerajšnji številki, je zahtevalo ministerstvo notranjih stvari od velikega župana natančno poročilo. No, to poročilo ni še došlo do včeraj. Pač pa je dobilo ministerstvo razna druga poročila, ki so si precej edina; in na podlagi teh je tolmščilo ministerstvo, da toli mestni glavar, kolikor mestni magistrat nista nastopala s potrebo previdnostjo, ko nista spravidela, da polčanje omenjenega vena s známim napisom na spomenik Košuta ni bilo čin pijetete, ampak demonstracija, ki da mora užalostiti vsakega patrijota, ker je ista poniževalna za vojsko.

Zato — pravi ministerstvo nadalje — zaslučuje mestna oblast najstrožji moralni ukor, ker ne samo, da ni ugodila prošnji vojne oblasti, ampak da je še pripomogla celo k temu, da se je še nadalje zlorabljala patrijotična pijeteta nasproti Ludoviku Košutu.

Eno muho so torej že ubili. — Sedaj pride druga.

Mi smo že včeraj omenjali, da smatramo vso stvar zgolj za nekako d'jško šalo, da je s to šalo nastavl nekdo limanice, na katere so res sli razni izvestni tiči, od vladnega kalina do vojaškega kosa, od ogrsko-šovinističnih vrabcev pa do žurnalistično-korespondenčnih — rac, (če tudi se navadno race ne love na — limanice).

Po dosedanjih poročilih izhaja iz preiskave vojaške oblasti, da v vsej zadevi nimajo vojaki ničesar opraviti. Pač pa se je dokazalo, da so nekateri »civilni elementi« (vide korespondenčni biro) skušali zavesti vojake, da bi položili venec na spomenik, a to da se jim ni posrečilo.

Slej kakor prej obstajamo torej mi pri nazoru, da je kakov politični agitator uprizoril demonstracijo v svrhu, da izzove konflikt, katerega bi se potem izkorščalo. In šlo mu je po sreči. Konflikt je tu in še kakov! Početkom že smo povedali, kako strogo obsoja ministerstvo početje mestnih oblastnih in to vladnih in municipalnih; o drugem konfliktu med vojaštvom in meščanstvom smo tudi poročali že včeraj; tretji konflikt je bil markiran v včerajšnji izredni seji mestnega sveta v Szegedinu, ki je soglasno vsprejel sledeči dnevi red: vojaška oblast je prestopila svoj zakoniti delokrog, je razžalila nacionalni čut pijetete, in je skrunila zakon, ki določa kompetenco municipalnega delokroga. Zato zahteva mestni svet zadoščanja v peticijah, ki jih je poslal na ministerstvo in na parlament.

In sedaj smo tu, kjer so hoteli biti povzročitelji demonstracije. Stvar pride v parlament in četrti glavni konflikt je že tu.

Dogodki na Balkanu. Iz Sredca se poročča, da sta se sporazumeli Turčija in Bolgarija v tem, da začneta obe državi postopno odpustiti svoje mobilizovane čete. — Prva da začne Bolgarija s tem, da odpusti vse one vojake, katerim je meseca septembra potekla doba službovanja in ki niso bili še odpuščeni do sedaj. Potem stori isto tako Turčija, katere odpusti na podlagi tega dogovora 40.000 vojakov. Potem bo sledilo daljnje odpustanje vojakov, najprej od bolgarske, potem od turške strani, in tako naprej.

Od druge strani pa se javlja, da je Bolgarija naročila pri raznih nemških tvrdkah 100.000 tornistrov in od teh 30.000 pri neki fabriki v Ulmu.

Iz Petrograda se čuje, da je pred kratkim predsednik blagotvornega slovaškega društva na seji tega društva grajal, kako so ruska društva in ruski narod indiferentni nasproti dogodkom v Macedoniji.

»Birživija vjedomosti« spominja ob tej priliki na dejstvo, kako je vse v Rusiji simpatizovalo z Buri in kako se je potrošilo 100.000 rubljev za »rudeči križ«, ko je šel isti v južno Afriko. Isti list omenja, da v zmislu obstoječih dogovorov ruski »rudeči križ« ne sme delovati na ozemlju turške države in zato ne sme iti na pomoč bratom v Makedonijo, kakor ni smel svoječasno v Kreto.

Vse kaže, da mora biti Rusija v Makedoniji jako oprezna. Ako bi pomagala Makedoncem do zmage, zapela bi se sama v neizogibno vojno in bi s tem postavila v nevarnost vse svoje pridobitve na Vstoku. Zato se morajo občutki srca umikati pred razlogi pameti.

Tržaške vesti.

Tržaški mestni svet bo imel v soboto popoldne — kakor smo že javili včeraj — javno sejo. Med drugimi točkami je na dnevnem redu tudi predlog šolskega odseka, tičoč se namestništvene naredbe, s katero je bil razveljavljen sklep mestnega sveta za uvedenje italijanskih paralelk pri sv. Ivanu. — Tudi na »siromašne dijake« v Pazinu se hočejo spomniti. Sej se umejemo!

Kaj se je zgodilo? »Slovenec« priobčuje notice o dogodkih v Vidmu in o vedenju avstrijskih podanikov tamkaj. Toliko je posneti iz te notice, da so ti poslednji izvršili nek grd čin v zasramovanje osebe cesarja Frana Josipa. Kakov je bil to čin, ne vemo, ker je dotični odstavek ljubljansko državno pravdnništvo zapolnilo. »Slovenec« zahteva odlično od naše vlade pojasnil, in povprašuje državna pravdnništva na Primorskem, da li so voljna poizvedovati, kdo so bili ti junaki!

»Slovenec« se je to pot obrnil na pravo adresu se svojim pozivom, naj vlada da pojasnil. Ona mora vedeti, kaj se je godilo v Vidmu! Saj je imela tam doli vse polno svojih detektivov, katerim se je posrečilo celo to, da so stopili v zvezo z videmskimi — fotografi. Zato pa se nam zdi drugi »Slovenec« poziv (do državnih pravdništev) brezpotreb in brez pomena. Če vlada ve, tudi državna pravdnništva lahko izvedo brez posebnih poizvedovanj.

Sicer pa naj nam veruje »Slovenec«, da bi ne bilo čisto nič pomagano, tudi ko bi vlada in državna pravdnništva ustregla njegovim zahtevam. Z veksatoričnim postopanjem proti posamičnim osebam se ne doseza ničesar, ker s tem se le strižejo vršički drevesa, korenika pa ostaja čvrsta v zemlji in vleče va-se hranični sok — in poganja dalje.

Svobodo vsem in pravico vsem. To bi bilo edino zdravilo. Tega pa ne običujejo rabiti v naši Avstriji. Zato pa naj le tiste videmske dogodke pišejo na račun — svojih lastnih grehov.

Nova Tržačana. Domovinsko pravico v Trstu sta izvojevala gg.: Josip Pertot iz Nabrežine in Lucija Smolnikar iz Lukovice pri Domžalah.

Odprto pismo. Podpisani je vložil že dne 2. junija 1902. na tukajšnjem e. k. namestništvu priziv proti odloku tukajšnjega magistrata, s katerim mu je bila zavrnjena prošnja za podelitev domovinske pravice v Trstu. Ako je mogel tuk. magistrat rešiti prizive, zadevajoče bolniške stroške, in celó take, ki so bili uloženi 3—4 meseca za onim podpisanege, je to znamenje, da na magistratu vlada — ali velik nered, ali pa dvojna mera!

Podpisani je že tudi urgiral rešitev, kar pa (kakor je videti) ne izdaja mnogo pri vsemogočni magistratni gospóli!

Sklicuj se na tozadevni zakon, vprašuje podpisani visoko e. k. namestništvo: hoče li isti ukreniti potrebno, da se bo vršil zakon?!

Hoče li to visoko e. k. namestništvo ukreniti potrebno, da prisli mestni magistrat, da isti takoj reši priziv podpisanege?!

Julij Mikota, zasebni uradnik ul. Molin piccolo št. 1. I.

Od sv. Jakoba nam pišejo: Včerajšnje vabilo naše Čitalnice na veselico, ki je priredi o priliki otvoritve novih prostorov v nedeljo

11. t. m. ob 5. uri popoldne, vsprejeli smo vzradočeni. Veseli nas, da je dobila naša Čitalnica vendar enkrat prostore, ki bodo odgovarjali njenim namenom. Prepričani smo, da postanejo ti prostori ogajišče narodne zavesti in naobrazbe; služili pa bodo tudi v razvedrilo mladim in starim. V teh prostorih zbirali se bomo na krepko in vztrajno narodno delo. Mladi vojaki urili se bodo za poznejšo moško dobo, da stopijo kedaj pripravljeni pogumno v boj za naše narodne pravice. Zatorej: pozdravljena naša Čitalnica; pozdravljeni njeni novi prostori; pozdravljeni naši mladi vojaci! Na svidenje v nedeljo!

Za vojaške nabore. Vsi oni, ki so bili rojeni v letih 1883, 1882 in 1881, pristojni v Trst ali v druge občine, ki so dolžni iti prihodnje leto na nabor, morajo se prijaviti tekom meseca novembra ob delavnikih, in sicer oni, ki so pristojni v Trst na vojaškem oddelku mestnega magistrata (ulica Muda vecchia št. 2 III.), tujei pa na mestnem anagrafičnem uradu (ulica Sv. Martiri št. 21, I.), da bodo upisani v naborne liste. Če je kak mladenič le za nekaj časa odsoten iz Trsta, ali še leži bolan, ga lahko prijavijo tudi starši, varuhi, sorodniki ali kaka druga zaupna oseba. Oni, ki nimajo tukaj svoje domovinske pravice, morajo dokazati isto s kakim pismom, domovnico, delavsko knjižico itd.

Nihče naj ne zamudi priti v nedeljo na vrt zavoda sv. Nikolaja, kjer naj vsakdo položi mal dar v pomoč bednim pogorelem v Bovcu. Saj oni so naši rojaki in čuteči, narodni! Zato jih mi ne smemo zapustiti, moramo jim priteči na pomoč! Nas je tu mnogo; vsakdo naj pomore, kolikor zmore. Ve, slovenska dekleta, ki Vas je tu mnogo, osobito s Tolminskega in Bovškega, pomagajte svojim nesrečnim sosedom!

Občni zbor »bratovščine sv. Cirila in Metodija« pri sv. Jakobu. Vsled novih viharjev in napadov na našo bratovščino se je vzbudila zavest naših delavcev, pa je povsod čuti krepke izraze in odločne izjave, kako so slovenski trpini pripravljene vse prestati in žrtvovati, samo da ostane bratovščina! Zato bo občni zbor v nedeljo zanimiv in živahen. Vsi udje se pripravljajo, da pridejo na občni zbor, a tudi mnogi neudje se oglašajo za pristop v bratovščino.

Tu se zopet kaže, kako plemeniti, a tudi kako junaški so naši slovenski delavci! — Zato lahko rečemo: še nas ne bodo — še nas je Slovenec!

Ne pozabite torej, da zborovanje začne točno ob 5. uri!

Konsumno društvo pri sv. Jakobu naznanja svojim členom in sl. občinstvu sploh: Ker se minolo nedeljo radi nepredvidjenih zaprek ni moglo vršiti petje kakor naznanjeno, bo pevska zabava v nedeljo dne 11. t. m. popoldne v lastni hiši Campo S. Giacomo št. 3. — Vstopnina se ne bo plačevala nikaks.

Komur je do poštene zabave mej brati, med priprostimi ali značajnimi in poštenimi Slovenci, in komur je vrhu tega tudi do poštene kapljice: pridi prihodnjo nedeljo popoldne ali na večer med nas!

Iz zavoda sv. Nikolaja. Nameravana tombola v zavodu se ne bo vršila radi nepričakovanih zaprek. — Mesto tombole se priredi kratkčasje v drugi obliki v korist bovškem pogorelcem. V ta namen je darovata blagorodna g.a Loj 5 K in rodoljubka Žitnik 1 K.

»Slovensko pevsko društvo« vabi vse cenjene gg. pevke in pevce na današnjo skupno vajo, katera se bo vršila ob 8. uri in pol zvečer. Naprošeni so vsi, da se v polnem številu vdeležte te vaje.

Mohorjaniža družbo sv. Cirila in Metodija! Naša imenitna šolska družba sv. Cirila in Metodija potrebuje za obrambo naše revne dece ob mejah denarne podpore. Mohorjani, darujmo letos, ko bomo prejekali knjige Mohorjeve, vsaj po dva novčiča za našo podporo potrebno šolsko družbo! Če vsaki Mohorjan stori svojo dolžnost, dobi ta družba lepo podporo. Slovenci, Slovenke! Ta opomina naj ne bo glas vpijočega v puščavi! Seveda, tudi večjo svotico, ako le moreš, smeš ob tej priliki darovati za družbo sv. Cirila in Metodija. Pa ne pozabiti!

Tako kliče »Slov. Gospodar« Mohorjanom. Mi pa prosimo Mohorjance v našem Primorju, naj tudi oni slušajo ta rodoljubni klic!

Italijanska kri. Včeraj se je pred tukajšnjim deželnim sodiščem vršila razprava proti Koperčanu, Nikolaju Stradi, in proti

trem Čožotom, ki so dne 12. septembra t. l. skupno z drugimi razsajali po Kopru. Čožotom se je posrečilo, da so se izvili, med tem ko je Stradi (ki je, kakor govori obtožnica, pozival Koperčane in Čožote na pomoč proti stražarjem z besedami: »Avanti tutti, che semo de sangue italian!« — Naprej vsi, ki smo italijanske krvi), ujel 3 mesece strogega zapora! Altro che sangue italian!

Imeniten lopov pod ključem. — V sredo zjutraj okolo 11. ure je bil v Pulju aretiran po tamošnjim redarstvenim poveljniki Haaseku, madjarski inženier Jurij Csosoz. Ko so istega potem preiskali, so našli pri njem oziroma na domu njegovega brata vse vrednosti, vkradene te dni na dvojni vozi Ljudevitu Viktorju, nahajajočemu se v Opatiji. Manjkala je samo ena svetinica, katero je bil inženier — uzmovič poklonil ljubici svojega brata in katero je redarstvo rešilo.

Kakor se vidi, je rokodelstvo uzmovičev zašlo tudi že v vrste imenitne madjarske gospode, katera prihaja v nadaljevalni tečaj v — naše zapore!

Ogenj. Včeraj zjutraj okolo 4. ure je na jadrenjači »Alba« navstal ogenj. — Na omenjenem brodu je bilo do 30 ton živega apna, katero se je vnelo samo od sebe. — Mestni gasilci so v času pol ure pogasili ta ogenj.

Ob 1. uri popolnoči pa je začelo goriti v stanovanju nekega Schultzeja v ulici Valdirivo št. 32. — Zažgano je bilo »petroljko. Škoda malenkostna. Tudi tu so mestni gasilci vdušili ogenj.

Strupene gobe. Poleg že javljenih slučajev pripetilo se je v zadnjih dneh še drugih slučajev zastrupljenja valed vžitja strupenih gob. Zbolelo je več ljudi, četudi ni imelo to (na srečo) za dotične drugih hujih posledic. Krivi na teh dogodkih pa so uprav obupni odnosi v naših tržnih stvareh: nadalje pa je kriva nepopolna kontrola od strani kompetentnih organov nad prodajalci gob. Zato opozarjamo one, ki radi kupujejo gobe, naj pazijo o nakupovanju gob. Naj jih dajo vsakikrat posebej preiskati po kakem izvedencu; če ni drugega, pa po tržnem inspektorju.

Poskušana sleparija. Predvčeršnjim je prišel k čevljarju Franu Štajnerju, vratarju hiše števil. 9. v ul. Molin piccolo, neki človek, ki je čevljarju ponudil na prodaj neki list mestne zastavljavnice. Kakor je bilo zapisano na listu, bi morala biti zastavljena zlata ura z verižico, cenjena na 87 K in zastavljena za 26 K. — Slepar je zahteval za listek 24 K, katerih pa Štajner ni imel pri rokah — in to je bila njega sreča. Ko se je včeraj slepar povrnil in pustil Š. zastavljalnemu list, na katerega pa je prejel le malo svoto na račun, je Š. spoznal, da je bila števil. 87 ponarejena iz števil. 47 in da je bila beseda verižica sleparski pripisana. Štajnerju se je posrečilo, da je del sleparja aretirati.

Kar je iskal — ni našel! Predsinočnjim je prišel domov v Rojan neki tamošnji stanovalec, ki je pa bil tako poln vinskih duhov, da je takoj zasopal, in sicer ne na postelji, ampak na tleh.

Soproga je obnemoglega moža spravila na posteljo in je potem tudi ona legla k počitku. Ni pa še zaspala, ko je vstopil v sobo nekdo »drugi«, ki je vgasnil nočno luč in se bližal postelji omenjenih zakonikih. Žena je začela vpiti, a novi gost je zbežal z vso možno naglico, na kar je žena vstala in zaklenila vrata, katera je bila prej pozabila zapreti. — »Tat« se bo moral radi svojega »poskusa« braniti pred sodnijo, ker je stvar prijavljena redarstvu. Ali ni bil nočni »iskalec sreče« že dovolj kaznovan s tem, da mu je podjetje tako slabo uspelo?

Mi smo celo tega mnenja, da bi isti ne ponovil svoje »operacije«, tudi ko bi ga ne bili prijaviteli!

Prihodnje zasedanje porote na deželni sodišču tržaškem se prične z dnem 30. novembra. Predsednikom je določen predsednik deželnega sodišča, gospod dvorni svetovalec Mihael Urbancich, njegovima namestnikoma pa deželnosodna svetovalec Lovrenej Petronio in Henrik Pederczoli.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 18,8, ob 2. uri popoldne 25. C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 764,5 — Danes plima ob 10,36 predp. in ob 10,55 pop.; osea ob 4,29 predpoldne in ob 4,39 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Z železnice Trst—Poreč je poročati nekaj prav fletnega.

Dne 4. t. m. je odšel s postaje v Poreču vlak, napolnjen s potniki. Ali že nedaleč od postaje je začel voziti počasneje in počasneje, tako, da se je le z veliko težavo privlekel do prihodnje postaje, kjer so osrečili potnike z radostnim obvestilom, da stroj ni za nič in da ne more dalje in da naj torej, p. n. gospoda potniki izvole »z lastno priložnostjo« nadaljevati, ako že hočejo priti dalje. In tako so tudi storili, vlak pa je prišel v Trst — naslednji dan!

Res, huje nego po mačehovski postopa država z jugom monarhije v železniškem pogledu. Dolgo dolgo nam sploh niso hoteli dati nobene železnice in je bilo vprašanje gradnje železnih cest za naše pokrajine prava »mrtva točka«. Konečno — po hudih naporih — so nam dali par črtic; za to pa so nam na teh železnicah ustvarili škandalozne razmere! V prvo so cene nerazmerno visoke, v drugo je — kakor kaže zgornji slučaj, a tudi slučaji na vipavski železnici — vsa tehniška priredba pod vsako kritiko, in v tretje nam pošiljajo za uradnike najslabši material, kakor da so te železnice kakova »Strafkolonija« — o čemer govori glasno vipavska železnica.

× **Otroški vrtec v Nablrežini.** Iz Nablrežine nam pišejo: V ponedeljek dne 5. t. m. otvoril je gosp. župan Fran Gruden otroški vrtec v tukajšnji občini. Trg pred šolo je bil v zastavah. Otrok je vpisanih okolo 70. Otroški vrtec je bil res že potreben v tukajšnji občini, kajti več slovenskih staršev je že začelo pošiljati svoje otroke v »Lagn« vrtec. No, sedaj bo najbrže — narobe. Mi želimo otroškemu vrtecu najboljši vspeh.

Blagorodna gospa Ana Andre je darovala za otroški vrtec 50 K. — Gosp. Tomaž Gruden št. 15 pa 30 K. — Srčna hvala obema! Najdajmo se posnemalcev; tudi prav mali zneski pridejo prav.

× **Županom v Žminju** je izvoljen gospod Fran Pušič. Najdajmo se, da bo novo konstituirano občinsko zastopstvo vestno in neutrudno skrbelo za blaginjo občine.

× **S pošte v Pazinu.** Če si prišel na pošto v Pazinu in si ogovoril uradnike v jeziku, ki ni italijanski, zdeti se ti mora, da imaš posla s samimi gluhonemimi. Ne dobiš ga, pa ga ne dobiš odgovora na svoje hrvaško vprašanje od tistih uradnikov — obojega spola. Ali ne zasajo, ali pa nočejo znati!

Naši ljudje pa naj le dalje govore izključno v svojem jeziku, ker na ta način morajo dovesti ad absurdum institucijo gluhonemih na e. k. poštne uradu v Pazinu!

Vesti iz Kranjske.

* **Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem** je — kakor čitamo v »Slov. Narodu« — že tako veliko, da se morajo nastavljeni za učitelje osebe, ki nimajo nobene pedagoške izobrazbe. V krškem šolskem okraju so na primer na štirih enorazrednih kakor šolski voditelji nastavljeni suplente, ki sploh izprašani niso. Od 72 učiteljskih mest jih je samo 25, kjer delujejo učitelji s skušnjo učne usposobljenosti, dočim vsi drugi nimajo nobene skušnje. — To so pač obupne razmere!

* **»Kranjski pes!«** To je postala menda že najnavadnejša fraza med vojaki v Ljubljani. Na Ogrskem demonstrirajo vojaki proti vojni upravi in skupnosti vojske, v Ljubljani pa psujejo Slovence in se vdeležujejo vilenemskih demonstracij.

Zanimivo naključje pa je, da je psovka »kranjski pes«, ki »naj drži svoj gobec«, padla te dni v nemški ljubljanski kazini in na socialnega demokrata Breskvarja! Socialisti so bili namreč tam priredili »vinsko trgatvo«.

Kako nima že nikakih mej več objestnost Nemecev v Ljubljani, pričajo tudi besede, ki so se čule te dni, da bo pobit vsak Slovenec, ki bo toliko drzen, da pride v njihovo kazino!

* **Tat 10.000 lir prijel v Ljubljani.** Zaprl so predvčeraj laškega podanika Oktavija Sprizai. Dolže ga, da je ukradel neki Mariji Jerametta v Tolmezzo nad 10.000 lir in pobegnil. Sodaija v Tolmezzo je izdala za njim tiralnico. Policija ga je včeraj takoj zasledila in ga aretirala. Denarja niso dobili nobenega pri njem.

Vesti iz Štajerske.

— **Taktika sednjnje vlade o imenovanju na Spodnjem Štajarskem.** Ko se

bliža čas imenovanja kakih državnih uradnikov na Spodnjem Štajarskem, skrbe na izvestni strani — ki pa ne živi ravno v sovražtvu se sedanji vladni moči — za primerno »razburjenje in ogorčenje« med Nemci. S tem je ustvarjen »millieu«, v katerem more g. Koerber povodom imenovanj uradnikov upoštevati zahteve nemških politikov in — svoje želje. Tako se je zgodilo ravnokar. Nemci sami se niso nadejali več, nego da dobe eno mesto od razpisanih dveh mest deželnosodnih svetovaleev in dveh notarijskih mest. Gospodu Koerberju, kakor voditelju ministerstva za pravosodje, pa je toliko imponiralo — čitaj in izgovori: prav prišlo tisto nemško ogorčenje, da je podelil Nemcem vsa štiri omenjena mesta, to je: obe mesti deželnosodnega svetnika v Celju in notarijata v Mariboru v Konjicah. Po notarja za Maribor je šel celo ven iz dežele, med koroške Nemce!

Ali gospod Koerber noče, da bi kdo dvomil na njegovi nepristranosti. Zato skrbi tudi drugače za razloge, radi katerih da v resnici ni mogel imenovati kakega Slovenca. V ta namen se uvaja pravo inkvizicijo proti eventualnim slovenskim kompetentom. — Kjer-koli je služboval kakov tak slovenski predržež, dajajo stikati po vseh aktih in zaslišujejo se — denuncijanti, bi-li ne bilo možno dobiti kaj, ki bi opravičilo, ako ta človek ne bo imenovan! Nasproti taki žrtvi inkvizicije se nemški kompetentje morejo, seveda, predstavljati kakor sami angelji, in najnaravnejša stvar na svetu je — vsaj za dra. Koerberja — da nemški kompetent zmagaja nad slovenskim!

Taka je taktika o imenovanju državnih uradnikov na Spodnjem Štajarskem! Kakov najiven človek poreče sicer morda, da tako postopanje ni v najlepšem soglasju s pojmom o — morali. Ali Nemci — in menda kdo drugi tudi žnjimi — si mislijo: Ni častno, ali je zdravo! —

Na štajerskih Slovenceh pa je, da na to nakovalno razmer mahnejo z dovolj težkim klavdom: da z nastopanjem, poslednim do skrajnih konsekvenc, dajo odgovora na to — taktiko!

Vesti iz Koroške.

+ **Za poškodovance po zadnjih velikih povodnjih** je deželni pomožni odbor koroški nabral do sedaj 67.000 K. Pl. Auer dr. Welsbach je daroval 10.000 K. Vedno bolj se kaže, da je bila po oni katastrofi najbolj prizadeta vas Ukve, ki je (v pravem pomenu besede) zakopana v kamenju in pesku. Vas bodo morali dozdati na drugem kraju. V tej vasi je brez strehe 27 družin s 127 osebami. V Lužnici je utonil tudi neki duhovnik, o katerim sodijo, da je prišel s Kranjskega. Hodil je po železniški progi; zajela ga je voda, ne da bi se bil mogel rešiti. — Blizu Svodnja je vola odnesla hišo nekega ribiča. Ljudje, ki so bili v njej, se niso utegnili rešiti in so utonili: mož, žena, dva sina in ena hčerka. V Zgornjih Alah je utonil 44-letni posestnik Smolej, druge tri osebe, ki so bile v veliki nevarnosti, so se sicer rešile, ali zbolele so potem nevarno. Okrajna glavarstva so dobila ukaz, naj odrede posebne komisije, ki naj v vsaki občini pregledajo in cenijo škodo, povzročene po zadnjih povodnjih.

+ **Zgodaj sta zčela!** Na zatožni klopi v Celovcu sta sedela 16 letni T. Hugelmann in 14-letni K. Letzl radi — ropa. Napadla sta po noči nekega 10-letnega dečka in mu z nasiljem vzela denar. Edeci mladih roparjev je dobil 3 leta težke ječe, drugi pa 4 mesece zapora. Iz teh dveh utegne še kaj postati.

Razne vesti.

Trdovratna osoda. Neki mladi zidar v Parizu se je hotel ubiti radi »nesrečne ljubezni«. — Poskočil je iz petega nadstropja, kjer je stanoval, in padel je na neko stekleno streho, ki je vzdržala sunek. Samomorilec se ni zgodilo ničesar žalega. Zato je menil prav filozofično: »Tu moram torej znova začeti!« In res! Splezal je v drugi hiši v peto nadstropje, poskočil v globine, a se med padcem zajel v odprto okno, da so ga zopet rešili. Ni se mu najbrže več ljubilo, da bi začenjal znova. Zato je poskusil potolažiti bolešč nad nezvestobo svoje ljubice s tem, da si je našel — drugo!

Zapuščina umorjenega srbskega kralja. »Srpske novine« objavljajo poziv do vseh onih, ki imajo staviti kake zahteve do umor-

jenega kralja Aleksandra, naj se dne 15. (2.) oktobra zgledajo na beligradskem sodišču za zapuščinske stvari, ali pa naj doposljejo svojega pooblaščenega zastopnika. Prinesti je seboj vse dokumente, ki dokazujejo opravičenost dotičnih zahtev in pravic. Kdor se ne zgleda do označenega termina, izgubi pravico do kakoršesibodi tirjatve do zapuščine pokojnega kralja Aleksandra, razun, ako je intabulirana na kakov objekt te zapuščine.

Kako treba da živiš? Hodi po dve uri na dan. — Spi sedem ur ponoči. — Ustajaj takoj, čim si se zbudš. — Delaj takoj, čim si vstal. — Uživaj jedi zmerno, kar želodec zahteva, jej polagoma. — Pij le, če si žejen. — Govori le polovico tega, kar misliš in le kadar je potreba. — Piši le to, kar lahko podpišeš. — Stori le to, kar tudi smeš povedati. — Ne smeš pozabiti, da drugi gledajo na te, a ti ne smeš gledati na druge. — Denar ceni le toliko, kolikor velja; denar je izvrsten sluga, a slab gospodar.

Gledišča.

Današnje predstave:
Politeama Rossetti, odmor.
Fenice, odmor.
Filodrammatico: ob 8. uri in en četrt. Ponavljala se bo M. Donnay-eva »L'altro pericolo«, komedija v 4 dejanjih.

Brzobjavna poročila.

Kongres radikalnih socialistov v Franciji.
MARZELJ 8. (B) Danes popoldne se je otvoril tu socialistično radikalni kongres. Zastopanih je 600 političnih skupin po 1200 mandatih. Mej navzočimi je mnogo poslanecov in senatorjev. Kongres je sklenil odpisati pozdrave Briasonu in Bourgeoisu in ter častitati ministerskemu predsedniku Combesu.

Mirovnosodiščen dogovor med Anglijo in Francijo?

NEW-YORK 8. (B.) Pariški dopisnik lista »Associated Press« je baje izvedel iz najverodostojnega vira, da sta Anglija in Francija dogovorili določila splošne mirovnosodiščne pogodbe.

NEW-YORK 8. (B.) Pariški dopisnik lista »Associated Press« izjavlja nadalje, da so uravnane vse bitvsene točke te pogodbe in da se je sporazumeti le še o nekaterih manj važnih podrobnostih glede preiskave.

Izdajatelj in odgovorni urednik **FRAN GÖDNIK**.
Lastnik konsorolj lista »Edinos t«.
Natisnila tiskarna konsorolj lista »Edinos t« v Trstu

Išče se

pridno slovensko deklico, katera je dosegla 14. leto in je dobrega zdravja. Več se poizve v tiskarni našega lista, ulica Torre biancha št. 12.

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznano

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan) vpisane zadrage z omejenim poročtvom

prej **Anton Černigoj**

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljanih prostorih a temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dozvoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

ZAHVALA.

Podpisane družine izrekajo tim potom svojo najglobljejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem, rodoljubom in znancem, ki so prihiteli izkazati poslednjo čast nepozabnemu njihovemu

Miroslavu

Posebno zahvalo izrekajo preč. gosp. župniku Antonu Kjuderju, ki je vodil kondukt, uglednemu pevskega društva »Adrija« za pevanje žalostink, in nositeljicam vencev.

BARKOVLJE, dne 8. oktobra 1903.

Žalujoče družine Pertot-Milič-Starec.

Tužnim srcem naznanjajo podpisani žalostno vest, da je njih preljubljena hči, sestra in teta

Marija Dettoni

včeraj ob 5 1/2 uri popoldne po kratki bolezni, previdena se sv. zakramenti za umirajočo v 46. letu svoje starosti mirno v Gospodu za pala.

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 10. oktobra ob 3. uri popoldne.

SEŽANA, 9. oktobra 1903.

Žalujoči ostali.

To velja kot direktno naznanilo.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli

CORSO 8.

Velikanski dohod za jesenski čas.

Zaloga galoš.

Obuvala za gospode

črna, angleška po gl. 3.20, rumena, po gl. 3.50

Specijaliteta ubrala za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleška po gl. 3.30

nizki čevlji lakirani ali beli po gl. 1.80

Naročbe po meri.

— CENE NIZKE. —

Salvator balzam (Liquer aromatic)

Najuspešneše domače zdravilo proti trganju (migraene), zoboboli, glavoboli, zagrenju ter raznim želodčnim in črevnim boleznim; zdavi materico, jači vid ter je v vsakem pogledu univerzalno domače zdravilo prve vrste. Cena omotu od 11 steklenič z navodilom 5 K ako se denar pošlje na spodnji naslov.

Kašelj zdravi hitro in temeljito od starih časov vže poznano domače zdravilo — Trpotčev sok.

Cena steklenič z navodilom, ako se denar naprej pošlje poštne prosto K 2.40.

NASLOV ZA NAROČBE:

LEKARNA H „SALVATORJU“

Fr. Riedl, VARAŽDIN kbr. 103.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v

ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvale na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Zaloga glinastih peči

v različnih velikostih, načrtih in barvah ter raznovrstne prečnice za obledenje štedilnih ognjišč iz ene prvih čeških tovarn. Zelo trpežno blago, cene zmerne. Postavljajo se tudi štedilna ognjišča in sprejemajo vsakovrstne poprave.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi priporoča se udani Petar Verčon, Trst, ul. Chiozza št. 14, uhod skozi vežo.

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.
Zaloga pohištva, popolnih sob.
Dunaj—Trst.

Železno pčistvo, zrealizirano iz Belgije. — Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, šivalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

Deklico stara od 14 let naprej, ki zna nekoliko šivati, pozna slovenski in nemški govoriti, se sprejme takoj, ulica Risoria št. 7, I. nadstr.

30 malih stanovanj z eno sobo in eno kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gl. naprej, zlate ure od 8 gl. naprej. Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm

po K 2.— □m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Pravi ovčji sir

prodaja na drobno in debelo po ugodni ceni Anton Ravbar, Komen.

Platenin in bombaževin

vže tvrdke GIUSEPPE BOLLE

— ulica Nuova št. 38. (nasproti palači Salem). —

Vsi predmeti se prodajajo po nedosegljivi konkurenčni ceni.

Lekarničarja

A. Thierry-ja balzam

Je najboljšo dietetično domače zdravilo proti prebavnim zviram, pešanju, slabostim, razvici, napenjanju, ublažuje kašelj ter trganje, čisti slino in človeške potrebe, 12 malih ali 6 velikih steklenic s zabojem vred stane K 4.—

Lekarna pri angelju varuhu v Pregradi (Rogatec Sauerbrunn.)

Pristno le se zraven utisnjeno varnostno znamko »nana«. Priporoča se to zdravilo jemati vedno na potovanje.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital
K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promesno izdaja k vsakemu šrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Borba naročila.

Podružnica v Spljetu (Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.